

Otázky k SZZ pro obory speciální pedagogika

Bc. prezenční & kombinovaná forma

(platné od akademického roku 2013/2014)

1. Vymezení oboru psychologie. Cíle psychologie. Předmět studia psychologie z hlediska jejích hlavních směrů.
2. Pozornost. Funkce pozornosti. Pozornost ve vztahu k dalším kognitivním procesům. Bezděčná a záměrná pozornost. Sensorické procesy. Absolutní a rozdílový podnětový práh.
3. Percepce. Organizace vjemového pole. Tvarové zákony, detektory rysů v mozkové kůře. Rozpoznávání objektů, procesy postupující shora-dolů. Prostorové vidění.
4. Učení. Geneticky naprogramované druhy učení (habituace, senzitivace, imprinting). Klasické podmiňování. Operantní (instrumentální) podmiňování. Učení vhladem. Teorie sociálního učení.
5. Paměť. Fáze paměti. Ebbinghausova křivka zapomínání. Klasický model paměti - ultrakrátká, krátkodobá, dlouhodobá paměť. Nové modely paměti - pracovní paměť. Subsystémy dlouhodobé paměti - explicitní a implicitní paměť.
6. Imaginace a fantazie. Asociační zákony, druhy představ, funkce imaginace. Kognitivní přístup k imaginaci - Paiviova teorie dvojího kódování.
7. Myšlení. Formy myšlení (pojem, soud, úsudek), druhy myšlení. Myšlenkové operace logické a heuristické. Induktivní a deduktivní usuzování. Reprodukční a produktivní myšlení, konvergentní a divergentní myšlení.
8. Jazyk a myšlení. Sdílené vlastnosti přirozených jazyků. Základní lingvistické pojmy (jazyk, řeč, fonémy, morfémy, lexikon, slovník). Druhy významů (denotát a konotát), znaky a symboly, dělení znaků.
9. Motivace, motiv, základní motivační okruhy. Sebezáchovné motivy. Motivы zajišťující přežití jednotlivce. Teorie instinktů. Teorie optimální úrovně aktivace, potřeba proměnlivých podnětů, snaha vyhledávat neobvyklé zážitky.
10. Emoce. Základní složky emocí. Tělesná složka: Fyziologický doprovod emočních prožitků. Výrazová složka emocí: Transkulturální výzkumy primárních emocí.
11. Vymezení vývojové psychologie, její cíle a úkoly, aplikační možnosti. Pojem vývoj, základní formy, faktory a mechanismy vývoje. Teorie a periodizace vývoje (Erikson, Freud, Vygotskij).
12. Prenatální období a jeho význam pro další vývoj. Porod. Novorozenecké období. Nedonošené a nezralé děti. Kojenecké období. Batole - hlavní vývojové trendy.
13. Charakteristika předškolního období. Psychologická problematika vstupu dítěte do školy, vývojové aspekty zralosti pro školu. Mladší školní věk.
14. Dospívání (pubescence, terminologie a periodizace). Psychologická charakteristika dospívání a hlavní vývojové změny. Rozvoj osobnosti v dospívání, stadia vývoje osobní identity, proces individuace.
15. Předmět sociální psychologie. Teorie v sociální psychologii. Základní metody ověřování hypotéz a teorií v sociální psychologii. Sociální percepce. Atribuční procesy.
16. Postoje. Měření postojů. Sociální vliv a osobní kontrola. Komunikační procesy-verbální a neverbální komunikace. Komunikační styly.
17. Zátěžové situace. Konflikty, stres, frustrace. Agrese, agresivita. Prosociální chování. Pomáhající chování, altruismus.
18. Skupiny. Skupinové procesy a komunikace. Skupinová struktura, vůdcovství. Status, role, prestiž. Sociometrie. Normy a cíle skupiny.
19. Organické duševní poruchy a symptomatické poruchy, demence, delirium, organické poruchy nálady, mírná kognitivní porucha. Duševní poruchy ve stáří. Diferenciální diagnostika, rehabilitace.
20. Schizofrenie, schizofrenní poruchy a poruchy s bludy. Historické typy schizofrenie, akutní a přechodné psychotické poruchy, další psychotické poruchy.

21. Neurotické poruchy, poruchy vyvolané stresem, somatoformní poruchy. Rozdělení, historické koncepce pojmu neuróza. Diferenciální diagnostika, vývojové aspekty, terapie.
22. Poruchy osobnosti a chování u dospělých, specifické poruchy osobnosti, návykové a impulzivní poruchy, patologické hráčství. Diferenciální diagnostika, terapie. Sexuální dysfunkce a deviace.
23. Mentální retardace v dětském a dospělém věku, diferenciálně diagnostické problémy, prostá intelektová subnorma. Poruchy chování a emocí se začátkem v dětství a adolescenci.

Základní literatura:

- Hewstone, M., Stroebe, W. (2006). *Sociální psychologie*. Praha: Portál.
- Höschl, C., Libiger, J., Švestka, J. (2002). *Psychiatrie*. Praha: Tigris.**
- Langmeier, J., Krejčířová, D. (2006). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing.**
- Nakonečný, M. (1999). *Sociální psychologie*. Praha: Academia.
- Nolen-Hoeksema, S., Frederickson, L. B., Loftus, G. R., Wagenaar, W. A. (2012). *Psychologie Atkinsonové a Hilgarda*. Praha: Portál.
- Plhánková, A. (2009). *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia.**
- Raboch, J., Zvolský, P. et al. (2001). *Psychiatrie*. Praha: Galén.**
- Sobotková, I. (2012). *Psychologie rodiny*. Praha: Portál
- Svoboda, M. a kol. (2006). *Psychopatologie a psychiatrie*. Praha: Portál.**
- Vágnerová, M. (2000). *Vývojová psychologie. Dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál.
- Výrost, J., Slaměník, I. (2008). *Sociální psychologie*. Praha: Grada Publishing.**

Doporučená literatura:

- Eysenck, M. W., Keane, M. T. (2008). *Kognitivní psychologie*. Praha: Academia.
- Goddetová, E. (2001). *Umění jednat s dospívajícími*. Praha: Portál.
- Hayesová, N. (1998). *Základy sociální psychologie*. Praha: Portál.
- Heidbrink, H. (1997). *Psychologie morálního vývoje*. Praha: Portál.
- Koukolík, F. (2005). *Mozek a jeho duše*. Praha: Galén.
- Nakonečný, M. (2003). *Úvod do psychologie*. Praha: Academia.
- Matějček, Z., Dytrych, Z. (1998). *Jak a proč nás trápí děti*. Praha: Grada Publishing.
- Matoušek, O., Kroftová, A. (1998). *Mládež a delikvence*. Praha: Portál.
- Pouthas, V., Jouven, F. (2000). *Psychologie novorozence*. Praha: Grada Publishing.
- Říčan, P. (2004). *Cesta životem. Vývojová psychologie*. Praha: Portál.
- Sedláková, M. (2004). *Vybrané kapitoly z kognitivní psychologie*. Praha: Grada Publishing.
- Smékal, V. (2004). *Pozvání do psychologie osobnosti*. Barrister & Principál.
- Sternberg, R. J. (2002). *Kognitivní psychologie*. Praha: Portál.
- Šulová, L. (2004). *Raný psychický vývoj dítěte*. Praha: Karolinum.